

2016-10-19

Miljödepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar avseende remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

Swedisol lämnar nedan synpunkter på Miljömålsberedningen delbetänkande En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige SOU 2016:47 s. 318–329 som handlar om bostäder, lokaler och byggande.

Swedisol välkomnar att Miljömålsberedningen i sitt betänkande ”En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige” vill ge klimatfrågan hög prioritet när takten måste öka i bostadsbyggandet. Vi instämmer i att insatser för ökad energieffektivisering är motiverade då de bidrar till ökad resurseffektivitet och frigör koldioxidfri energi till andra användningsområden. Detta leder även till bättre luftkvalitet. Swedisol anser att ett mål om att halvera energianvändningen i befintligt fastighetsbestånd behöver formuleras och preciseras i enlighet med Energikommissionens överenskommelse.

Vi anser att uppgiften att bygga 700 000 bostäder med höga klimatambitioner och till en överkomlig kostnad är en av vår tids största utmaningar. På sikt måste målet vara att minimera eller helt ta bort behovet av köpt energi för uppvärmning av våra byggnader. Swedisol tycker att det är bra att den så kallade systemgränsen i byggreglerna ändras, så att elbaserade lösningar inte gynnas framför exempelvis fjärrvärme.

Sammanfattningsvis anser Swedisol följande:

- Ett mål om att halvera energianvändningen i befintligt fastighetsbestånd behöver formuleras och preciseras.
- Krav bör ställas direkt på byggnadens delar och inte på hur mycket energi som används.
- Swedisol tillstyrker ett nationellt kunskapscentrum för energieffektivt byggande och förvaltning, livscykelanalys samt förnybar energi men att det behöver samordnas med redan befintliga centra.
- Swedisol tillstyrker förslaget att utreda effekten av förbudet men det är viktigt att fastslå att det inte är lågenergibyggnader som orsakar merkostnader, det är avsaknaden av

rimliga krav i Boverkets byggregler och standardiserade lågenergiklasser som ger merkostnader.

Använd energi

Definition eller källa med definition på "använd energi" saknas. Vi antar dock att definitionen överensstämmer med den i Svensk fjärrvärme och CIT-rapporten: Byggnads energiprestanda - Använd energi, 2014.

Att lägga begreppet använd energi till grund för systemgränsen är rimligt eftersom det är det enda sättet att få fokus direkt på byggnadens värmeförluster som i sin tur är avgörande för att byggnaden kan fungera energieffektivt oavsett val av energisystem och försörjning.

Hur man idag väljer att förse sin byggnad med energi och vilka energisystem man förser den med är en tidstypisk fråga som beror på den teknologi och energi försörjning som finns till hands. Hur man vill förse samma byggnader med energi ett antal decennier fram i tiden är svårt att förutspå eftersom det är omöjligt att vet vilka teknologier som blir vinnande. Vi kan bara anta att det blir annorlunda än idag eftersom energisystemet genomgår en omställning. Vi har redan passerat en viktig milstolpe vad angår produktionskostnaderna för energi. Idag är det ofta billigare med förnybara energislag än traditionella energislag som fossila bränslen och kärnkraft. Detta kommer att påverka omställningstakten märkbart.

Klimatpåverkan från byggprocessen

Det konstateras i delbetänkandet att de direkta CO₂-utsläppen från bostäders och lokalers drift är lågt eftersom väldigt få eldar med t.ex. olja. Det pekas då på byggnadsproduktionen som den stora källan till CO₂. Enligt IVA:s rapport Klimatpåverkan från byggprocessen svarar materialproduktion för störst (84 procent) klimatpåverkan medan arbetsprocesser och transporter på byggarbetsplatsen står för resterande klimatpåverkan (16 procent). Störst påverkan från materialproduktion kommer från betong och stål (50 procent) följt av trävaror, byggskiivor och bygg plåt (20 procent). Inredning och byggnadsisolering svarar för mindre delar av klimatpåverkan (11 procent). För de flesta andra byggmaterial och för byggprocessen i sig är dock utsläppen i stor utsträckning förknippade med användning av energi och drivmedel. Det innebär att möjligheterna att minska utsläppen är tätt knutet till klimatarbetet i andra sektorer. Swedisol delar Miljömålsberedningens uppfattning att ett livscykelperspektiv bör användas när byggnaders klimatpåverkan beskrivs. Det är viktigt att notera att insatser för att bygga energieffektivt, till exempel genom god isolering, betalar sig ur ett livscykelperspektiv. Det är också viktigt att minska svinn och att återvinna material som blir över vilket ligger i utredningens inriktning mot en cirkulär ekonomi.

Säsongutjämning samt dygn- eller flerdagsutjämning

Det är otillräckligt att prata om energianvändning av energi på årsbasis. Det ger ingen information om hur det fördelar sig säsongmässigt. Vi behöver se mer på säsongutjämning på regional, eller nationell nivå. Vi behöver också se på korttidsutjämning över dygnet eller ett lämpligt antal dygn. Det kan vara relevant på fastighetsnivå såväl som lokal nivå. Exempelvis

kan man tänka sig att det blir vanligt med solceller på taket i kombination med ett batteri som har kapacitet att jämna ut belastningen över ett lämpligt antal dygn. Man kan också tänka sig att man köper billig el när solen skiner och/eller vinden blåser och laddar batterierna i sin fastighet för att kunna klara sig ett antal dygn med låg (dyr) tillgång till energi.

Det bör noteras att renovering i form av utvändigt isolering i befintligt fastighetsbestånd kan bidra till effektreduktion och därmed minska de CO₂-utsläpp som annars genereras av de energislag som används för att lösa tillfälliga energiproduktionstoppar under de kallaste månaderna. Utsläpp som också kan generera avgaser som är skadliga för luftmiljön exempelvis i tätort.

Använd energi och krav på låga U-värden

Systemgränsen "använd energi" är ett steg i rätt riktning för att sätta fokus på byggnadens faktiska energieffektivitet. Men än mer relevant för att uppnå verkligt energieffektiva byggnader är att ställa krav på en välisolerad och lufttät klimatskärm. Det handlar alltså om låga U-värden på byggnadsdelar; golv, väggar och tak samt fönster och dörrar som säkerställer att bra lösningar används oavsett om byggnaden är stor eller liten. Genom att ställa krav på byggnadens delar blir det lättare att både projektera rätt och följa upp att de övergripande energikraven nås. BBR bör självklart samspela, men bör fokusera på tekniska krav som kan utvärderas i projektering och teknisk kontroll.

Miljömålsberedningens förslag

Miljömålsberedningen föreslår att utvärdera effekten av förbudet i plan- och bygglagen för kommuner att ställa särkrav på byggnadsverks tekniska egenskaper vid planläggning.

Swedisol tillstyrker förslaget att utreda effekten av förbudet men det är viktigt att fastslå att det inte är lågenergibyggnad som orsakar merkostnader, det är avsaknaden av rimliga krav i Boverkets byggregler och standardiserade lågenergiklasser som ger merkostnader. I avsaknad av detta tar ambitiösa kommuner, beställare och entreprenörer saken i egna händer och ställer egna krav eller upprättar egna standarder. Lösningen är inte att förbjuda aktörer inom samhällsbyggnadssektorn att ta ansvar för långsiktigt hållbart byggande, utan att se över regelverket så att det anpassas till de lösningar som redan nu är tekniskt och ekonomiskt möjliga att genomföra. Byggregler måste samtidigt vara tillräckligt flexibla för att möjliggöra initiativ till utveckling och framåtskridande. Dessutom finns det idag studier/bevis som visar att en fastighet med bättre energiprestanda än "snittet" ökar värdet av densamma.

Ur ett samhällsperspektiv torde vinsterna med hög ambition avseende energieffektivisering vara uppenbara ur flera perspektiv: Kraftigt minskade klimatutsläpp men också en möjlighet för utveckling av kunskap samt innovativa lösningar som kan bli exportvara samt - inte minst - flera arbetstillfällen.

Miljömålsberedningen föreslår att överväga inrättande av ett nationellt kunskapscentrum för energieffektivt byggande och förvaltning, livscykelanalys samt förnybar energi.

Swedisol tillstyrker förslaget men anser att detta bör samordnas med det redan befintliga Renoveringscentrum på LTH.

Om Swedisol

Swedisol driver frågor av branschgemensam karaktär till nytta för medlemsföretag och andra intressenter. Vi är en aktiv remissinstans och opinionsbildare och företrädar medlemmarna i kontakter med statliga och kommunala politiker, myndigheter, organisationer och företag. Medlemmarna i Swedisol tillverkar och marknadsför isoleringsprodukter av mineralull. Produkterna används i första hand som skydd mot värme, brand, kyla och ljud. Det är viktiga produkter i byggprocessen som i hög grad bidrar till ett hållbart byggande och ett effektivt utnyttjande av våra energikällor.

Vårt mål är att minimera eller helt ta bort behovet av köpt energi för uppvärmning av våra byggnader. Vi strävar efter att radikalt minska utsläpp av växthusgaser från byggnader och på så sätt minska klimatförändringen. Vår syn på energieffektivisering i byggnader är att alltid börja med en genomgång av klimatskärmen – det vill säga byggnadens tak, golv, väggar, fönster och dörrar. Klimatskärmen ska vara välisolerad och tät för att undvika onödiga värmeförluster. Swedisol är medlem i Byggmateriellindustrierna och den europeiska branschorganisationen Eurima. Vi samarbetar även med andra intresseorganisationer, nationellt såväl som internationellt.

Med vänlig hälsning

Mats Björs

Vd Swedisol